

Dias weer een groot succes

De Driedaagse Introductie Aankomende Studenten (Dias) was dit jaar weer een groot succes. En dat terwijl de weersvoorzichten voor die dagen bedroevend slecht waren.

Gelukkig kwam de weersvoorspelling niet uit en zat het weer mee. Wel werd uit voorzorg de barbecue op donderdagavond in een overdekte ruimte gehouden. De hele Dias was fantastisch. Niets was aan het toeval overgelaten.

(vervolg op blz. 4)

Studenten van de TH Rijswijk worden geïnterviewd door Martijn Krabbé, presentator van de Postcode Loterij Record Show. (Foto: Frans Bouts)

TH Rijswijk: ruim twee miljoen voor kwaliteitsverbetering

De minister van Onderwijs stelt ruim twee miljoen gulden beschikbaar voor de uitvoering van het project Kwaliteit en Studeerbaarheid in de periode september 1996 tot september 1999. Daarmee haalt de Technische Hogeschool Rijswijk bijna het volledig aangevraagde bedrag binnen. 'We zouden de onderwijsveranderingen toch wel hebben doorgevoerd,' relateert Hans Michalides, voorzitter van het College van Bestuur het goede nieuws. 'Het verschil is dat we het nu in een sneller tempo kunnen doen.'

Maar blij is Hans Michalides zeker. Voor de komende drie jaar ontvangt de TH Rijswijk extra geld van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCenW). Dat geld kan de hogeschool goed gebruiken. De Technische Hogeschool Rijswijk had, net zoals alle andere onderwijsinstellingen in Nederland, afgelopen voorjaar een lijstje met projecten

ingediend bij het ministerie van OCenW, waarmee de kwaliteit en de studeerbaarheid van het onderwijs zou worden verbeterd. In ruil voor hogere collegegelden had minister Ritzen de studentenvakbond in 1995 beloofd dat hij hiervoor geld zou vrijmaken. Alle onderwijsinstellingen maakten dus een prioriteitenlijstje, maar aan het eind van het vorig

collegejaar werd een groot aantal verzoeken afgewezen. De TH Rijswijk kwam gelukkig goed uit de bus, slechts twee projecten zijn afgewezen. 'En daar heb ik zelfs nog begrip voor, aangezien deze niet direct betrekking hebben op de kwaliteit en studeerbaarheid van het onderwijs,' legt Michalides uit.

(vervolg op blz. 3)

- 3 Geld voor ondernemend leren
- 6 Eerstejaars studenten: 'Hé een meisje!'
- 12 Op de werkplek: droombaan laat even op zich wachten

Van het Decanaat:

Universitaire studie

Wil je na de propedeuse of na afronding van je studie naar de universiteit? Oriënteer je van tevoren en kom voor informatie bij me langs.

Dyslexie

Dyslectische (en buitenlandse) studenten Er is een dyslexie-werkgroep, let op aankondigingen op de publicatieborden. Deze groep kan ook nuttig zijn voor buitenlandse studenten. Belangstellenden kunnen bij mij informatie krijgen.

Voorlichting

Aan het begin van dit studiejaar geef ik algemene voorlichting over zaken als studiefinanciering en tempobeurs. Let op de aankondigingen voor deze bijeenkomsten op de publicatieborden.

Ziektekosten

Studenten die particulier verzekerd zijn tegen ziektekosten hebben recht op een Studenten Standaard Pakket Polis (SSPP). Deze polis kun je afsluiten bij elke ziektenkostenverzekeraar. Doe dit wel binnen vier maanden nadat je recht hebt gekregen op studiefinanciering.

Studiefinanciering

Goede raad (vooral voor beginnende studenten): bewaar zolang je studeert alle documenten van de IB-groep op volgorde in een map. Maak, als je correspondeert met Groningen van elk document een kopie en bewaar ook die zorgvuldig. Alleen dan kun je goed geholpen worden door een steunpunt en kom je er goed door als je de strijd moet aanbinden met de IB-groep.

Tempobeurs

Voor de tempobeursstudent geldt dat de norm van **21 studiepunten** dit jaar gehaald dient te worden. Niet voldoen aan deze norm kost je veel geld!

Prestatiebeurs

Ook voor de prestatiebeursstudent geldt dit jaar een norm van **21 studiepunten**. Niet voldoen hieraan betekent financiële ellende!

Voor meer vragen: Anton van Hal, decaan, kamer 121.

HBO-agenda ook voor stagiaires en afstudeerders

Ook dit jaar is er voor alle studenten een HBO-agenda beschikbaar en wordt iedereen in de gelegenheid gesteld een eigen visitekaartje te bestellen. Loop je stage of ben je aan het afstuderen, haal e.e.a. dan zelf af bij je eigen studierichting als je in de buurt bent.

Landelijke Studiebeurs 1996

Op 3, 4 en 5 oktober presenteren onder andere MBO-, HBO- en WO-instellingen hun opleidingsaanbod in de Jaarbeurs te Utrecht aan scholieren. De TH Rijswijk is daar ook aanwezig.

Milieuozorg

Op 16 oktober aanstaande organiseert de NIRIA regio Den Haag op de TH Rijswijk een lezing voor leden over milieuozorg in het midden- en kleinbedrijf. Aanvang: 19.30 uur. Medewerkers en studenten van de TH Rijswijk zijn van harte welkom. Aanmelden bij de afdeling pr, kamer 113.

Symposium: Een beter milieu met Internet?

Zaterdag 2 november aanstaande organiseert de faculteit Natuurwetenschappen van de Open universiteit te Zwolle het symposium *Een beter milieu met Internet?* over het gebruik van informatie- en communicatietechnologie in het milieubeleid, -onderzoek en -onderwijs.

Er worden workshops en lezingen gegeven waarin onderwerpen aan de orde komen als hedendaagse internationale milieuvraagstukken en de bijdrage van onderwijs aan het oplossen van internationale milieuproblemen. Sprekers zijn onder andere Henk van Latesteijn van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid in Den Haag en Keimpe Wieringa van het European Environment Agency in Kopenhagen.

De elektronische snelweg Internet maakt het mogelijk wereldwijd grote hoeveelheden gegevens te raadplegen en razendsnel uit te wisselen. Hoe kan het Internet gebruikt worden voor het oplossen van milieuproblemen? Welke rol kan informatie- en communicatietechnologie (ICT) hierin spelen?

Tijdens het middagprogramma van het symposium zullen deelnemers het Internet betreden om op zoek te gaan naar antwoorden op prangende milieuvragen. Verder is er een demonstratie van elektronische studiebegeleiding en zal er een discussie gevoerd worden over Derde Wereld en milieu.

Het symposium vindt plaats in het studiecentrum van de Open Universiteit van de Hogeschool Windesheim te Zwolle en begint om 10 uur. Toegang is f 35,- voor studenten en f 70,- voor anderen. Informatie: Nicole Peeters, secretariaat faculteit Natuurwetenschappen, tel. 045 - 576 23 59.

TéHaèr info! , het informatiebulletin van de TH Rijswijk verschijnt acht maal per jaar (in september, oktober, november, december, februari, maart, april en mei) in een oplage van 2500. Het wordt verspreid onder studenten, afgestudeerden, personeelsleden en stagebedrijven.

Hoofdredactie:
Irma Gosliga

Redactie:

personeelsleden:

Caroline Buddingh', Frans Bouts, Erik Kruidier, Grada Vermin, Paul Witte

studenten:

Sven Hamerling, Kees Hoogendijk, Michelle Kuipers, Willem Perquin, Steven Schuurman

Eindredactie:

Caroline Buddingh'

Fotoredactie:

Paul Witte

Contactpersoon adverteerders:

PR & Voorlichting
Telefoon: (070) 340 1542

Grafische vormgeving, lay-out en druk:

Rob Hagman, Erwin Wolters, Bidjai Rangoe, huisdrukkerij TH Rijswijk

Adres:

R.K. Technische Hogeschool Rijswijk,
Lange Kleiweg 4, 2288 GK Rijswijk
Telefoon: (070) 340 1500
Telefax: (070) 319 2406

PERSONALIA

Uit dienst

01-09-1996:

D. Caesar, receptie

J. Langenberg, lid College van Bestuur

A. Potting, adm. medewerker

Studenten Administratie

G. Punt, docent BK

In dienst

01-08-1996:

M. Pallada, docent afdeling

Werktuigbouwkunde

DEADLINE KOPIJ NR.2
30 september 1996

(vervolg van blz. 1)

'Het ene project was het opzetten van de projectorganisatie. Dat vindt de minister een management-kwestie', aldus Michalides. 'Daarnaast wordt uit het project Ondernemend Leren de hardware niet gefinancierd, dat moeten we dus zelf aanschaffen. Je kunt zien dat de minister zijn woord heeft gehouden aan de studenten, hun belangen zijn echt gediend. Wat betreft de andere projecten kan de TH Rijswijk dus hard aan de slag en zal de kwaliteit en studeerbaarheid binnen de studierichtingen worden verhoogd.'

Knelpunten

Studeerbaarheid houdt in dat studenten zo weinig mogelijk stagnatie tijdens de studie ondervinden. 'Bij de projecten die wij hebben ingediend,

'Er wordt op een heel andere manier naar de ingenieurs-opleiding gekeken.' (Foto: Jan van Sorge)

kun je onderscheid maken tussen projecten waarbij we ons systeem verbeteren en projecten die echt vernieuwend zijn. We hebben gekeken hoe de student zijn studie op zo aantrekkelijk mogelijke wijze kan voltooien binnen de jaren die er voor staan. Waar ondervindt hij stagnatie en hoe kan dat worden verbeterd. Dan probeer je dus de knelpunten van het systeem op te lossen. Daarnaast zullen er ook studie-onderdelen zijn waarvan we nu moeten vaststellen dat ze op

grond van de kwaliteitseisen vernieuwd moeten worden.'

Misvatting

Toch is het volgens Michalides een misvatting dat deze vernieuwings- en verbeterprojecten er zonder het project Kwaliteit en Studeerbaarheid niet zouden zijn. 'Ik wil zeker niet beweren dat er iets mis was met de kwaliteit en studeerbaarheid van ons onderwijs. Voor mij gaat de suggestie van de minister te ver dat er veel aan de kwaliteit en studeerbaarheid schort binnen de onderwijsinstellingen en dat deze extra geldimpuls veel moet veranderen. Dat is zeker niet het geval.

Het is namelijk onze hogeschool eigen om continu te werken aan het verbeteren en het vernieuwen van het onderwijs. Als gevolg van veran-

deringen in onze samenleving is dat nu eenmaal altijd nodig. Maar het is wel waar dat we nu met het geld dat we hebben gekregen, de veranderingen in een sneller tempo kunnen doorvoeren.'

Noem eens een verandering. 'Voorheen kwamen bijvoorbeeld veel van onze studenten van de MTS. Ons studieprogramma was daar helemaal op afgestemd. Veel vakken die hier werden gegeven waren een vervolg op het MTS-programma.

De komende jaren zullen onze

studenten echter voornamelijk van de HAVO komen. Zij hebben dus in hun vooropleiding nog weinig specifieke technische kennis opgedaan. In onze studieprogramma's zullen we daar dus rekening mee moeten houden. Dat deden we overigens al hoor! We hebben natuurlijk niet voor niets de Hoger Onderwijsprijs 1995 gewonnen. We hebben ons al heel goed verdiept in de aansluiting HAVO-HBO. Maar met het huidige geld kunnen we deze aansluitingsprojecten nog beter uitvoeren en zelfs verfijnen.'

'Studenten zijn cruciaal bij het studeerbaar maken van het onderwijs'

Cruciaal

In hoeverre zijn studenten bij de uitvoering van de projecten betrokken? 'Studenten zijn cruciaal bij het studeerbaar maken van het onderwijs. Er zitten natuurlijk niet voor niets studenten in de opleidingscommissies en ook bij het vaststellen van de projecten, waren studenten betrokken. Zij kunnen vertellen wat ze van het onderwijs vinden en op welke punten verbeteringen kunnen worden aangebracht. Zij zijn de consumenten en zijn kritisch. Zij hebben een direct belang bij veranderingen. Dat is een goede zaak. Maar ik vind niet dat studenten overal bij betrokken hoeven te worden. Ze hebben minder zicht op de strategische keuzes die we ook moeten maken. Van studenten wordt niet verwacht dat ze weten hoe de industrie zich de komende tien jaar gaat ontwikkelen en welke onderwijsveranderingen er zullen komen. Ik denk dan ook niet dat we studenten bij deze problemen hoeven te betrekken. (vervolg op blz. 4)

Voor die beleidsaspecten hechten we waarde aan de meningen uit het bedrijfsleven en onderwijsdeskundigen. Het is belangrijk dat we de verschillende optieken in ons beleid opnemen.'

Draagvlak

Geld krijgen is natuurlijk fijn en het onderwijssysteem aanpassen spannend, maar is er binnen de TH Rijswijk wel genoeg draagvlak voor alle veranderingen?

'Veranderen is niet altijd leuk en niet iedereen heeft er even veel zin in', antwoordt Michalides. 'Er bestaan twee veranderingsmodellen.

Het ene model gaat ervan uit dat alle veranderingen tegelijkertijd worden ingevoerd en door iedereen. In het andere model gaat het meer stapsgewijs en is er in eerste instantie een beperkte groep bij betrokken. Ik verwacht dat we volgens het laatste model gaan werken.

De meeste docenten hebben al een tamelijk vol takenpakket. Bovendien is het niet goed om het hele docentencorps drie jaar lang te vermoeien.'

Opstarten

'We gaan nu eerst de projecten opstarten die prioriteit hebben en langzamerhand gaan we met de andere beginnen. Je moet ook niet vergeten dat we er drie jaar de tijd voor hebben. Het hoeft niet allemaal al volgende week gedaan zijn.'

Toch geeft Michalides toe dat ook hij wel weerstand voelt. 'Wie zit er nu te wachten op veranderingen als het goed gaat? We hebben een behoorlijk aantal studenten, we winnen prijzen en worden overal genoemd als goed voorbeeld.

Maar ik zie de noodzaak van veranderen wel in en met mij ook andere docenten en medewerkers. We zijn een kleine hogeschool, dat is onze kracht, maar tegelijkertijd ook onze zwakte. We moeten onderscheidend zijn naar de andere grote hogescholen toe. We moeten blijven veranderen en verbeteren. Het zou fantastisch zijn als we in Nederland de reputatie krijgen van enige echte vakhogeschool. Dat, als je een echt

goed opgeleide ingenieur wilt worden, je naar Rijswijk moet gaan.'

Werkplaats

Om dat te bereiken zal als eerste binnen het project Kwaliteit en Studeerbaarheid het kwaliteitsstelsel worden ontwikkeld. 'Je moet natuurlijk eerst vaststellen

'We gaan niet het hele docentencorps drie jaar lang vermoeien'

wat er moet veranderen, zodat je daarna kunt toetsen of de doelstellingen zijn gerealiseerd. Dat gaan we eerst uitwerken. Daarnaast gaan we een goed didactisch onderwijsmodel formuleren.'

'Het werkplaatsachtige leren, dat is de kern van deze opleiding. Die doelstelling vind je versnipperd terug in de projecten. Daar gaat het om. Het gaat er niet om dat bijvoorbeeld een paar vakken bij Elektrotechniek veranderen, maar dat op een heel andere manier naar de ingenieursopleiding wordt gekeken. De ingenieurs van de toekomst zullen op integralere wijze worden opgeleid. De scheiding tussen onze vier opleidingen zal de komende jaren dan ook steeds minder worden. De student zal de eerste studie jaren op systematische wijze worden aangeleerd technische problemen op te lossen en gaat zich pas in een later stadium specialiseren. In zijn latere werk zal hij breed inzetbaar moeten zijn. Vanuit het bedrijfsleven hebben we namelijk te horen gekregen dat hier vraag naar is. Wij willen als eerste technische hogeschool breed inzetbare ingenieurs opleiden. Daarom vormt het Integraal Ontwerpen, zoals we dit studie-onderdeel hebben genoemd, als een rode draad door alle opleidingen. Daar willen we in voorop lopen.'

(Caroline Buddingh)

Nova tijdens de introductiedagen

Je krijgt nooit een tweede kans voor een eerste indruk. Drie dagen lang probeerde Nova haar gezicht te laten zien tijdens de Dias.

Na een zomervakantie van voorbereidingen kwam het er tijdens de Dias op aan de ideeën in praktijk te brengen. Zo stond in de koffiecorner de Nova-stand waar de nuldejaars kennis konden maken met het fenomeen studentenvereniging. Een 'soosio' praatje met een actief Novamedewerker of het zien van een leuke video gaf direct een leuke impressie van de vereniging.

Tijdens de Dias-activiteiten reed de Nova-bus, uitgerust met geluidsinstallatie, door de straten van Rijswijk langs ieder onderdeel.

Voor het meer serieuze werk presenteerde Nova zich tijdens het symposium waar in korte tijd een beknopt overzicht werd gegeven van de jaarlijks terugkerende Nova-activiteiten.

Stunt

Donderdagavond stond voor Nova in het teken van de Nova-stunt.

De aula was omgetoverd tot stormbaan waar de nieuwe studenten samen met hun mentor in rollende vuilcontainers de competitie aangingen.

Het beginparcours werd geblinddoekt afgelegd tot op het podium waar de mentor werd besprongen door z'n eigen kudde feuten. Na een bierproef-confrontatie was het aan de mentor om zo snel mogelijk de schuimbak te doorkruisen voor een snelle eindtijd. Einde stunt, einde activiteiten binnen de Dias.

Als slot vertelt Liam, een van de Nova-organisatoren: 'Op deze manier maakt onze studentenvereniging er wat leuks van. We hopen dat de studenten nu zien dat er meer te doen is dan alleen studeren op de TH Rijswijk'. (Kees Hoogendijk)

(vervolg van blz. 1)

De ongeveer honderdtachtig Diasdeelnemers werden drie dagen op school onthaald door de "Diascrew". Door de zorgvuldige programmering verliep het leren kennen van elkaar en de school op uiterst prettige wijze. Speciale smeermiddelen zoals bier werden niet geschuwd. Door bepaalde programma-onderdelen kwam men regelmatig in contact met vocht, modder en NOVA-schuim maar minder met het bed. Het ontbreken van douches werd door sommige deelnemers als een minpunt ervaren. Voor de rest was de tevredenheid en het enthousiasme groot.

De bar zag er prachtig uit. Hij was opgebouwd in de vorm van een boot en droeg dan ook de begrijpelijke naam "de Zuipschuit". Jammer dat deze schuit er niet het hele jaar is. Over het cabaret "De Bloeiende Maagden" liepen de meningen uiteen. Dit is ook wel voorstelbaar voor wie het cabaret in het programma De heetste plekjes van Nederland van SBS6 heeft gezien. Op zijn zachtst gezegd behoeft het cabaret toelichting.

Tienkamp

Tijdens de Dias leert men elkaar niet alleen kennen maar is het ook de bedoeling dat er wordt samengewerkt. Dit lukte soms te goed. In de tienkamp werkten twee teams samen met elkaar, in plaats van tegen elkaar. De laatste Diasdag begon met een krachtmeting tussen de studenten en een trein waarbij het station Delft als gastheer fungeerde. De stemming op het station was totaal verschillend van de sfeer die er normaal heerst. Dit keer geen bedroefde gezichten over de zoveelste vertraagde trein, maar lachende deelnemers die in een uiterst opgewekte stemming waren. Groepen Diassers probeerden om de beurt de nieuwe trein "De Buffel", met een massa van 95000 kilogram, zo snel mogelijk over een afstand van vijftig meter te trekken. Eén groep slaagde erin na twee uitputtende Diasdagen de afstand te overbruggen in minder dan een minuut.

Studenten van de TH Rijswijk zijn zo uitgelaten, dat ze Martijn Krabbé spontaan de lucht in gooien. (Foto: Frans Bouts)

De winnende groep kreeg een prijs van duizend gulden die de Diascommissie in het kader van de Postcode Loterij aan de Stichting Doen schonk. Martijn Krabbé was er bij met een cameraploeg van Joop van den Ende Producties en de hele happening zal binnenkort worden uitgezonden in het televisieprogramma Postcode Loterij Record Show. Dan wordt de winnende tijd bekend gemaakt.

Deze drie dagen, waarin veel plezier is gemaakt en eerstejaars studenten zich voor elkaar hebben ingezet, zijn toch de beste voorbereiding op het studiejaar, dat inmiddels alweer is begonnen. Zelfs voor menig personeelslid is de Dias een aantrekkelijke overgang van vakantie naar werk. Hopelijk wordt de rest van het schooljaar voor iedereen net zo'n succes als de Dias geweest is.

(Frans Bouts)

Gerdien Visser vindt dat de sfeer op de hogeschool vrouwonvriendelijker wordt. Het cabaret tijdens de Dias was voor haar de druppel. Hieronder haar reactie.

"Pak me op de tennisbaan",
"Pak me in het uitzendbureau",
"Pak me op de hogeschool",
"Pak me in het studentencafé",
"De bloeiende maagden",
"De heetste plekjes van Nederland".

Wat zijn dit voor kreten, vraagt u zich wellicht af. Zijn dit teksten uit de videobanden van Marc Dutroux? Nee hoor, deze kreten kom je tegen op de rooms-katholieke Technische Hogeschool Rijswijk. De eerste vier vind je in de kaartencarroussel in de hal. De volgende kreet is de titel van het Diascabaret waarmee deze school via het programma *De heetste plekjes van Nederland* op de televisie reclame meent te maken.

TH-Rijswijk ook voor meisjes??????

G.O. Visser

'Wel wennen, al die jongens'

Twee eerstejaars studenten zijn door de kersverse redacteur Steven Schuurman aan hun jasje getrokken. Hij vroeg om eerste indrukken, en kreeg ze.

'HÉ, EEN MEISJE!'

Dat was een van de eerste dingen die Natasja Reurink te horen kreeg, toen ze voor het eerst met haar mede-studenten in contact kwam. Bij Technische Natuurkunde, de richting die ze gekozen heeft, is ze dan ook een van de weinige meisjes. 'Het is wel even wennen, met al die jongens', kwam er dan ook erg gemeend uit.

Natasja heeft voor Technische Natuurkunde gekozen, omdat ze ook al op het VWO natuurkunde en technische vakken het leukste vond.

EÉN GROTE GRIJNS

Op de vraag wat Rob de Vries van de Driedaagse Introductie Aankomende Studenten vond, doet hij iets dat meteen de kop voor het interview is geworden en antwoordt 'Echt onwijs gaaf!'

'Toen ik net aankwam viel het een beetje tegen, omdat er zo weinig Westlanders waren, maar daar heb ik niet lang bij stil gestaan. De mentoren waren tof en we hebben vreselijk gefeest. Dat lukte zelfs zonder Westlanders. Het bier was lekker en de tijd ging veel te snel.'

Over NOVA is Rob te spreken, hij hoopte dat het niet allemaal van die ballen waren en dat pakte goed uit. Waarom hij Technische Natuurkunde is gaan studeren weet hij niet meer. Nadat hij zijn opleidingen aan de Tinbergen MTS in Den Haag had afgerond, wist hij niet goed wat hij wilde, maar één ding was duidelijk: geen Elektrotechniek meer. 'Niet dat het afgrijselijk was, maar het was niet leuk genoeg.' Rob is er heel duidelijk over

De keus voor de Technische Hogeschool te Rijswijk was eveneens geen crime. 'Ik woon in Delft, dus is de TH voor mij lekker dichtbij en ik heb gehoord dat het een hele goede school is. Bovendien zag ik die andere hogescholen gewoon niet zitten.'

Aan de Dias heeft Natasja niet meegedaan, ze moest nog werken en had er ook niet erg veel zin in. 'Ik wil eerst een poosje op school zitten en dan kijk ik later wel weer eens verder naar andere activiteiten. Voorlopig word ik ook nog geen lid van NOVA. Misschien als in de toekomst blijkt dat ik genoeg tijd overhoud, dat ik dan wel lid ga

worden. Het is voor mij erg belangrijk dat ik me kan blijven ontspannen en dat ik m'n sporten kan blijven beoefenen. Ik heb niets tegen NOVA. Het enige wat ik van de vereniging weet, is dat ze feesten organiseren. Ik heb me nog niet in studentenverenigingen verdiept, het komt op de tweede plaats. Voor mij is deze studie nu prioriteit, het zal waarschijnlijk afwisselend moeilijk en makkelijk worden. Ik hoop dat het me lukt de studie in m'n eigen tempo te kunnen volgen en dat ik niet al te veel problemen krijg met de norm van 21 studiepunten. Als je eenmaal een goed studieritme te pakken hebt, zal dit wel lukken. Gelukkig kent de natuurkunde ook nog andere onderwerpen dan optica, waar ik niet zo goed in ben', verzucht ze en vervolgt met een glimlach: 'Ik ben in ieder geval niet van plan hier nu al slapeloze nachten van te krijgen.'

Tijdens de dias hadden de eerstejaars studenten het goed naar hun zin. (Foto: organisatie Dias)

waarom hij voor de TH Rijswijk heeft gekozen en niet voor een HTS opleiding elders. 'Ik woon in De Lier dus is deze TH de dichtstbijzijnde. Daar komt nog bij dat ik van vrienden had gehoord dat het hier gezellig was en dat studeren aan een kleine school eerder een voordeel is dan een nadeel. Omdat die voorstanders hier zelf studeren heb ik dat maar van ze aangenomen. Ze hebben gelijk.' Dat de THR de Hoger Onderwijs Prijs had gewonnen,

zei volgens de Westlander ook wel wat. 'Het is volgens mij erg belangrijk dat de studieprogramma's goed in elkaar zitten, zeker nu met die tempobeurs. Vijftig procent van het totaal te halen studiepunten moet nu zeker te doen zijn. Als het even meezit ga ik zelfs voor mijn propedeuse in een half jaar, maar ik weet niet of dat gaat lukken, uitgaan en een biertje drinken blijven tenslotte ook nog steeds belangrijk.'

(Steven Schuurman)

TéHaèR-info! lekker leesbaar

TéHaèR-info! wordt goed gelezen. Het geeft betrouwbare informatie, bevat interessante rubrieken en heeft een leesbare schrijfstijl. Maar het hogeschoolblad geeft ook te weinig blijk van zelfkritiek, is humorloos, te weinig technisch en is niet specifiek gericht op de studentenscene. Aldus enkele conclusies uit het lezersonderzoek.

Het lezersonderzoek is een succes geworden. Hoewel studenten en stagebedrijven te weinig formulieren hadden ingeleverd om de uitslagen voor die groeperingen representatief te mogen noemen, kwamen er van medewerkers en afgestudeerden meer dan voldoende reacties binnen. De totale uitslag van de ingevulde formulieren is als volgt. 92% van de lezers vindt de informatie in TéHaèR-info! betrouwbaar. Niet iedereen leest het blad helemaal, 21 procent doet dat. Ongeveer 31 procent van het publiek leest driekwart van TéHaèR-info! en 28 procent de helft. 85 procent van de lezers is tevreden over de titel.

Inhoud en vormgeving

Het hoogst scoorden enerzijds de informatierubrieken over stageplaatsen, werkplekken, contacten met het bedrijfsleven en techniek en anderzijds het nieuws op de voorpagina. Kennelijk heeft het lezerspubliek van TéHaèR-info! een grote behoefte aan vakgerichte informatie en is dat ook de hoofdreden van de meesten om überhaupt naar het blad te grijpen. De redactie zal voortaan meer informatie verstrekken over internationaliserings-aangelegenheden en beurzen en prijzen voor studenten. Uit het lezersonderzoek bleek dat daar behoefte aan is. Een aantal studenten gaf te kennen in TéHaèR-info! meer leuke, studentikoze artikelen te willen lezen. Aan de studentenscene is nooit veel aandacht besteed omdat het blad ook informatiebron is voor verschillende andere lezersgroepen. De rubriek "redactioneel" komt te vervallen. De lezers zijn tevreden over het formaat (95%), het aantal bladzijden (83%) en de gemiddelde lengte van de artikelen (80%). Illustraties en foto's kregen van 10% van de lezers een

frequentie van acht keer per jaar (in lesweek drie en zeven). Wel moet aandacht besteed worden aan de verspreiding van het hogeschoolblad onder stagiaires en vierdejaars afstudeerders. Uit het onderzoek bleek dat deze groep, waarschijnlijk door langdurige afwezigheid uit het schoolgebouw,

onvoldoende en 20% vond de indeling van het blad niet overzichtelijk

Verschijningsfrequentie

Meer dan driekwart van de lezers is tevreden over de verschijnings-

TéHaèR-info! moeilijk te pakken krijgt. Intern zal voortaan meer ruchtbaarheid gegeven worden aan de verschijning van een nieuw nummer van het hogeschoolblad.

(Irma Gosliga)

Belangstelling W&T week erg groot

Tot grote schrik van de commissie Wetenschap & Techniekweek hebben zich nog meer scholieren dan vorig jaar aangemeld voor de scholierenmanifestatie aan de TH Rijswijk van 7 tot 11 oktober.

Vorig jaar was 750 scholieren al een absoluut record en dat is dit jaar nog eens groots overtroffen. Maar liefst 1000 scholieren zullen de TH bezoeken. Voor de commissieleden was dat eerst wel even schrikken, maar daarna waren ze er wel trots op dat

de TH Rijswijk zo gewild is. We hebben het vermoeden dat de belangstelling te maken heeft met het leuke bordspel dat dit jaar door docenten van de TH is ontwikkeld, waarbij studenten al spelenderwijs zullen ontdekken dat het leven van een student aan een technische hogeschool dynamisch is. Het spel is met veel plezier gemaakt. We hopen dat de scholieren helemaal techniek-minded naar huis zullen gaan.

(Irma Gosliga)

Een kijkje in de keuken van de studierichtingen. In de acht nummers van **TéHaèR-info!** die dit jaar verschijnen, zullen alle studierichtingen tweemaal de revue passeren.

In het eerste deel een gesprek met het hoofd van de studierichting en een personeelslid over de onderwijskundige koers die wordt gevaren.

In het tweede deel een reactie hierop van enkele studenten.

In het kort:

Studierichting:

Technische Bedrijfskunde

Opgericht:

1980

Studierichtingsmanagement:

Fred Wille (HSR) en
Leo Houdijk (plv. HSR)

Secretariaat:

Astrid Jansen (secretaresse),
Sybertha Plomp (administratief medewerkster)

Docenten:

Jeannette Blokland,
René Boss, Paul van Cuyk,
Danny Davies,
Hans Dommershuijsen,
Rik Doodkorte,
Harmen Eijzenga,
Gerard Jeucken,
Karin van 't Hoff,
Leo Houdijk, Cees Kieboom,
Nico Rade, Norbert Rens,
Marianne den Ottolander-Vriethoff,
Dolf Pellenbarg,
Folkert Post, Ton Radoux,
Grada Vermin-Deurloo,
Lida Visser, Pim Warffemius,
Inge van Werven,
Mirjam Zijderveld

Studierichting Technische Bedrijfskunde (deel 1)

Zestien jaar na oprichting van de studierichting - in 1980 de eerste opleiding Technische Bedrijfskunde in Nederland - zit de drang naar vernieuwing er nog steeds in. Fred Wille, hoofd studierichting: 'Stilstand is achteruitgang. We moeten ons onderwijsprogramma continu afstemmen op de wensen van de markt en studenten afleveren die de juiste bagage hebben.

Vandaag de dag is dat een student die meer direct toepasbare kennis in huis heeft. Met praktische vaardigheden - bijvoorbeeld op het gebied van communicatie en informatietechnologie - en een groter vermogen tot zelfstandig leren.'

Minder contacturen, meer projecten

Mede daarom heeft de studierichting Technische Bedrijfskunde vorig studiejaar het aantal contacturen drastisch teruggebracht en projectgestuurd onderwijs volgens het model Aalborg ingevoerd.

Fred: 'Nu is 15 tot 25 procent van het aantal studiebelastingsuren per semester bestemd voor projecten.

't Was even wennen vorig jaar, zowel voor docent als student, maar ik hoor van alle kanten steeds positievere geluiden.'

Projecten vindt Fred Wille het middel bij uitstek om de traditionele rol 'docent doceert, student consumeert' te doorbreken. 'Door middel van projecten maak je de student verantwoordelijk voor z'n eigen leerproces. We moeten de studenten ervan zien te overtuigen dat je altijd krijgt wat je geeft. Een student die het minimale aan tijd en energie in z'n studie stopt, verlaat straks de school met een minder waardevol diploma.'

Feed forward

Fred heeft een broertje dood aan een afwachtende houding. 'Ik verwacht van studenten en medewerkers dat zij "feed forward" toepassen. Niet afwachten tot de zaken misgaan, maar anticiperen.'

'Daar weet ik alles van,' valt studierichtingssecretaresse Astrid Jansen hem bij. 'Mijn werk bestaat er voor een groot deel uit mijn klanten - studenten, personeel en bedrijfsleven - op tijd te voorzien van de juiste informatie. Semesterboekjes, afstudeergidsjes, materiaal voor voorlichtingsbijeenkomsten... het moet allemaal ruim vooraf geregeld worden.

Dat betekent: collega's vragen informatie aan te leveren, deadlines bewaken, verder verwerken van de informatie, regelen dat gidsjes of folders gedrukt worden. Noem maar op.'

Astrid houdt zich voor de helft van de tijd bezig met wat zij zelf bestempelt als 'echt secretariewerk': telefoon, postbehandeling, verzorgen van mailings. Daarnaast heeft zij een coördinerende taak. Astrid: 'Gezien mijn positie als spin in 't web, op het secretariaat waar iedereen binnenkomt en je van alles hoort, ligt het voor de hand dat je je gaat bezighouden met coördinatie.

'Stilstand is achteruitgang'

Hoor ik bijvoorbeeld van een collega dat hij bezig is met een nieuw project. Zeg ik 'dat is ook toevallig, daar is Jeannette ook mee begonnen.' Kunnen ze mooi even kortsluiten hoe ze samen verder gaan.' 'Die afstemming,' reageert Fred, 'is uitermate belangrijk voor de kwaliteit van ons totaalproduct. Niets vervelender voor studenten en docenten dan doublures in programma's of

tegenstrijdige berichtgeving. Naarmate de student meer zelf moet gaan doen, wordt de organisatorische kant ook steeds belangrijker.'

Zelfsturende teams

En welke kant moet het op met de studierichting? Fred: 'Ik zie een toekomst met zelfsturende teams die zowel project- als ander onder-

Twee recente voorbeelden zijn de workshop 'Dynamische systemen in de Technische Bedrijfskunde' van 25 juni jl. en de studiedag 'Projectbegeleiding' van 29 augustus jl.'

Virtuele fabriek

Daarnaast verwacht Fred enorm veel van het project Integraal Ontwerpen. 'Naar verwachting zal dit IO-project

Astrid Jansen en Fred Wille: 't Was even wennen vorig jaar, zowel voor docent als student, maar we horen van alle kanten steeds positievere geluiden.' (Foto: Paul Witte)

wijs ontwikkelen en verzorgen. Zelf zal ik mij - naast intern personeelsbeleid - vooral bezighouden met het uitzetten van de koers van de studierichting. Hoofdlijnen uitzetten, kaders aangeven waarbinnen de zelfsturende teams kunnen manoevreren en zowel intern als extern zoeken naar samenwerkingsvoordelen.

Continu opdrachten geven, politie-agentje spelen, daar pas ik voor. Ik heb te maken met hoog opgeleide medewerkers die prima in staat zijn zelf het heft in handen te nemen. Omdat het personeel niet van de ene op de andere dag opereert als een clubje van zelfsturende teams, worden regelmatig studiedagen georganiseerd.

veel nieuwe leerstof opleveren. Zo wordt er bijvoorbeeld een virtuele fabriek ontwikkeld, ofwel een fabriek in computer of spelvorm.' Volgens Fred een prima methode om direct aanschouwelijk te maken wat de gevolgen zijn van bepaalde beslissingen. 'Wat gebeurt er als er minder wordt geïnvesteerd in marketing? Wat zijn de consequenties als er wordt gekozen voor een nieuw materiaal voor produkt X? Wij moeten ervoor zorgen dat wij straks goed zijn toegesneden op de groeiemarkt automatisering. Wellicht studeren hier over een jaar of wat de eerste informatie-managers af.'

(Grada Vermin)

Michelle Kuipers is studente aan de TH Rijswijk en maakt elke maand wel weer iets grappigs mee. Voor de hogeschoolkrant gaat ze deze voorvallen nu elke maand vastleggen.

Michelle's belevenissen

Daar zit ik dan, gebombardeerd tot 'schrijver van een humoristisch stukje'. Al dagen ploeter ik op deze column. En dan is het er ineens.

Het leven van een stagiaire gaat niet over rozen. Zo ben ik al een tijd op zoek naar een tweede stageplaats. Niet veel bedrijven zijn ertoe bereid studenten een kans te geven kennis te maken met de toekomst. Maar nu lachte het geluk me toe!

Ik was uitgenodigd voor een gesprek bij een bedrijf. De mentor van mijn huidige stageplaats was bereid me te brengen. Daar aangekomen zwaaide ik vol zelfvertrouwen de deur open. Ik was wat aan de vroege kant, dus werd ik door de receptioniste verzocht even plaats te nemen in de wachtruimte. Ik werd niet opgehaald door de meneer waar ik een afspraak mee had gemaakt, maar door iemand anders.

De meneer stelde zich voor als De Zwart en we liepen naar zijn kantoor, waar hij het een en ander zou vertellen over het bedrijf. Halverwege kreeg hij een ander idee, hij zou me een rondleiding geven door het gebouw zodat ik de opdracht wat beter kon 'visualiseren.' Ik was erg onder de indruk van zijn rondleiding. Enkele collega's groetten meneer De Zwart: 'Dag Piet.' Na een aantal keer viel bij mij het kwartje: hij heette Piet de Zwart, het omgekeerd van Zwarte Piet!! Ik kon mijn lach nauwelijks inhouden en kon mijn puberale vraag niet meer voor me houden: 'Hebben je ouders je die naam expres gegeven?'

Echt, het floepte d'r uit voor ik het wist. Ik had de man ingeschat met een dosis humor, maar hij reageerde wat kortaf. De rest van de rondleiding verliep als tevoren, maar ik kon de angstige gedachte niet onderdrukken dat ik deze stageplaats wel op mijn blote buik kon schrijven.

Uiteindelijk hadden we ook nog een kort gesprek met de man waarmee ik oorspronkelijk een afspraak had. Ze vertelden me dat er nog meer studenten op de stageplaats hadden gereageerd, dus zou het nog even duren voor de beslissing valt. Ik hoor nog van ze...of niet?

HORA EST en INSIGHT op de slotmanifestatie

Het nieuwe ondernemingsjaar voor de mini-ondernemers onder ons is inmiddels begonnen, maar eerst moet, zo als het hoort, het vorige jaar naar behoren worden afgesloten. Dat gebeurt dan bij deze.

Zoals bij velen bekend, kende de TH Rijswijk vorig jaar een tweetal mini-ondernemingen die onder auspiciën van de Stichting Mini-Ondernemingen Nederland een product op de markt brachten. Van de TH Rijswijk waren dat vorige jaar Hora Est en Insight. Beiden werkten in de branche van de relatiegeschenken,

ondernemingsjaar af met de zogenaamde slotmanifestatie. Dit keer werd deze georganiseerd op 15 mei jongstleden in de ABN-AMRO Bank in de Amsterdamse Poort in Amsterdam ZuidOost. Op deze slotmanifestatie was er een markt, waarop voor de laatste maal de producten tentoongesteld (maar niet

Studenten van Hora Est en een van de vier juryleden, mevrouw M.E.Th. Vreeswijk, zakenvrouw van het jaar 1995. (Foto: Peter Menger)

waarbij zij gebruik maakten van de modernste technieken die op ons instituut aanwezig zijn. Hora Est maakte vooral gebruik van de lasermateriaalbewerkingstechniek van Lasertec (derde verdieping), terwijl Insight de CNC-machine bij Werktuigbouwkunde uitbuitte. De productiekosten van de relatiegeschenken waren niet laag, maar toch lukte het beide bedrijven een relatief hoog rendement op hun aandeel te leveren.

Slotmanifestatie

De Stichting Mini-Ondernemingen Nederland sluit traditiegetrouw het

verhandeld) werden en waar bovendien de jury, belast met het toekennen van de titel 'Mini-Onderneming van het Jaar', nog eens goed rond kon kijken. Het was een drukte van jewelste. Een van de leukste onderdelen was de serie 'drie minuten presentaties', waarin elke onderneming een soort reclamespot kon brengen. De creativiteit en de humor bleek ook op dit punt weer grandios.

Presentatie

In de categorie HBO-ondernemingen was Hora Est een van de drie genomineerden voor de titel 'Mini-

Onderneming van het Jaar'. Om uiteindelijk deze fel begeerde titel te veroveren moesten de drie kandidaat-ondernemingen elk nog een korte presentatie geven en een ondervraging ondergaan door een vierkoppige jury onder leiding van prof. dr. ir. H.H. Kronenburg (voorzitter Neder-

**Milieu-
paragraaf
struikelblok voor
Hora Est**

landse Maatschappij voor Nijverheid en Handel) ondergaan. Daarbij bleek dat het uiterst moeilijk was om een rangorde aan te geven: de verschillen tussen de drie ondernemingen waren minimaal en/of de onderneming waren van karakter zo verschillend, dat ze moeilijk met elkaar vergeleken konden worden. Toen bleek dat een van de drie -helaas niet Hora Est- als enige een milieuparagraaf in het jaarverslag had opgenomen. Zij hadden een product van hout gemaakt. Dat maakte het verschil en zo kwam de prijs bij Quattro van Hogeschool Windesheim in Zwolle terecht.

Kortom, het was een enerverend maar uiterst leerzaam jaar voor alle betrokken studenten, docenten en overige begeleiders. Ook het komende jaar zullen studenten van de TH Rijswijk zich werpen op het ondernemerschap. Voor informatie hierover kunnen studenten zich wenden tot de docenten Lambers en Kaptein. De aanstaande ondernemers wordt veel plezier en succes toegewenst!

(Peter Menger, docentmentor Hora Est)

Nieuwe ontwikkelingen computernetwerk

Snellere computers, uitbreiding van het netwerk en voorbereidingen voor Internet. Dit alles is nu in de laatste fase beland en zorgt er straks voor dat de TH Rijswijk mee kan draaien met nieuwe ontwikkelingen op computer gebied.

Binnenkort kan iedereen op de hogeschool getuige zijn van deze nieuwe ontwikkelingen, vertelt Herman Verbree, hoofd netwerk-beheer op de TH Rijswijk. Het is allemaal begonnen na 1993. Het toen bestaande netwerk bestond uit kleine groepen computers die in een lokaal netwerk stonden. Het nadeel was dat het geen gesloten netwerk was. Sindsdien is er veel veranderd. Het vernieuwde netwerk werd steeds verder uitgebreid. Zo is op dit moment bijna iedere ruimte binnen het gebouw voorzien van een of meerdere datalijnen die weer zijn verbonden zijn met de netwerkapparatuur. Door de grotere bandbreedte van het systeem na de vernieuwing in oktober, zal de communicatie steeds sneller kunnen verlopen. Zeker als alle computers zijn vernieuwd. Dit is ook nodig in verband met de aangeboden software pakketten die veelal

Windows-ondersteund worden. Het aantal computers dat daadwerkelijk is aangesloten op het net ligt nu op de 300. Zowel docenten als studenten maken gebruik van hetzelfde netwerk. Binnen het netwerk is er wel voor gezorgd dat niet iedereen tot alle programma's toegang heeft, om fraude te voorkomen. De hogeschool heeft een licentie waarmee aangeboden software pakketten, waarmee de studenten werken, zonder problemen legaal kunnen worden gekopieerd voor het gebruik thuis. In de meeste PC-lokalen is er nu de mogelijkheid een document of tekening gratis af te drukken op een van de laserprinters. Waarschijnlijk zal dit in de toekomst wel tegen betaling moeten gaan gebeuren.

E-mail

E-mail is te omschrijven als een

postadres. Personeelsleden hebben inmiddels al een postvak, studenten zullen deze het komende jaar krijgen. Met behulp van een mailnummer is het dan mogelijk om informatie bij iemand in z'n postbus achter te laten. Hoe zit het met Internet? "Dit willen we nu heel snel aanbieden", vertelt Herman. De hogeschool doet er alles aan om dit zo snel mogelijk op het netwerk te krijgen. De docenten zullen als eerste van deze nieuwe ontwikkeling proeven. Dit om bekend te worden met deze vorm van media en zo studenten te kunnen helpen. Studenten zullen dit studiejaar met Internet worden geconfronteerd. Stapsgewijs worden kleine groepen computers gekoppeld aan Internet, dit om het netwerk niet direct al te overbelasten.

Er is tenslotte naar het Surfnet maar een beperkte bandbreedte van 128 Kbit/sec beschikbaar. Via internet wordt het dit jaar dus nog mogelijk de mail naar studenten of medewerkers van de hogeschool thuis te sturen. Zo is het mogelijk thuis op de computer in te loggen en bijvoorbeeld de homepage van de TH Rijswijk op te vragen of andere HBO-instellingen te bereiken die aangesloten zijn op Internet. (Kees Hoogendijk)

COLUMN

Huiskamer.

Wanneer je een gebouw binnenkomt, krijg je al meteen een bepaalde indruk van de organisatie die er gehuisvest is. Bij veel mensen is dat een onbewust proces. Maar veel bedrijven zijn daar professioneel mee bezig. Hoe wordt een buitenstaander ontvangen, welke informatie is er waar en voor wie, straalt de inrichting een geheel uit en hoe dan, hoe ziet de kantine eruit. Zelf kijk ik gauw naar de mogelijkheden voor invaliden en de culturele veelkleurigheid van een organisatie. Zo zie ik met genoegen dat steeds meer sporten een niet alleen blanke aangelegenheid meer zijn, bijvoorbeeld ons Nederlandse volleybalteam.

Ook in onze schoolomgeving is het belangrijk dat iedereen die hier werkt of onderwijs volgt zich thuis voelt. Wat dat betreft dient de school een huiskamer te

zijn. In je eigen kamer kun je doen wat je wilt, maar de huiskamer dient een ruimte te zijn waar we allemaal met genoegen verblijven.

Nou heb je in een organisatie met zoveel (blanke) mannen al gauw een bepaalde mannencultuur. Die ontstaat vanzelf en is alleen van binnenuit te veranderen, wat moeilijk is. Misschien heb je gevolgd hoe moeizaam men probeert de cultuur bij de politie te veranderen. Ook op onze school is het moeilijk dingen te veranderen. Toch willen we dat iedereen zich hier thuisvoelt. Dat betekent dat we respect hebben voor zaken die voor een ander belangrijk zijn. En vooral voor zaken die met de identiteit van die personen te maken hebben. Je kunt wel dagen discussiëren of een bepaald affiche wel of niet vrouwvriendelijk is. Maar voor mij hoeft dat niet. Als iemand het gevoel krijgt dat de school niet meer zijn of haar huiskamer is, dan verander je dingen of laat je dingen na.

Hoor je dus een mop, zie je een affiche of vertoont iemand bepaald gedrag en jij (of een van je vrienden) vindt dat respectloos dan zeg je gewoon: "Dit vind ik niet leuk".

Gek eigenlijk, dat dit soort respectloze taaluitingen zo vaak de vorm van grapjes hebben. Is het spelen met vuur? Stoer doen? Aandacht trekken? Of je grenzen verleggen? Ik weet het niet, ik denk dat het vooral eigen machteloosheid en frustratie is. Als je dit soort gedrag nodig hebt om je zelf goed te voelen, ben je eigenlijk heel zielig. Vergeleken met veel anderen in onze maatschappij hebben wij behoorlijk veel onderwijs gehad. Dat vraagt volwassen voorbeeldgedrag. Ook in onze school. Hoe gedraag jij je bij flauwe grapjes? Hoe gedraag jij je bij ongewenst gedrag?

Inge

Op de werkplek van Jeroen van Dop

Jeroen van Dop is sinds krap een jaar werktuigbouwkundig ingenieur. Hij houdt niet van stilzitten, vandaar dat hij het afgelopen jaar continue heeft gewerkt, maar wel bij verschillende bedrijven. 'Dat kent ook zijn voordelen hoor! Als je in verschillende keukens hebt kunnen kijken, weet je toch meer over je vakgebied af.'

Het afgelopen jaar heeft Jeroen bij drie verschillende bedrijven gewerkt. Na zijn afstuderen begon hij een half jaar bij Unilever Research & Development te Vlaardingen via een uitzendbureau. Tegelijkertijd was hij op zoek naar een andere baan, die hij uiteindelijk gevonden heeft bij het ingenieursbureau DDA. DDA is een engineeringsbureau dat CAD-teknaars en engineers op projectbasis aan bedrijven uitleent. In zijn functie als Junior Engineer werd hij in de afgelopen 2,5 maand ingezet bij twee bedrijven.

Broekie

Op de vraag wat een 'Junior Engineer' zoal doet, antwoordt Jeroen: 'Een junior engineer doet in eerste instantie niet veel meer dan het maken van werktuigbouwkundige tekeningen. Daarnaast word je geacht veel rekenwerk te doen. Je kunt natuurlijk niet verwachten dat je als 'broekie' meteen als leidinggevende op een groot project gezet wordt, zonder dat je ervaring en expertise hebt. Als je studeert, ben je meestal overmoedig en ga je ervan uit dat je meteen na je afstuderen een topfunctie zult bekleden. Maar als je eenmaal écht werkt, realiseer je je wel dat je eerst ervaring en expertise moet opdoen door onder aan de ladder te beginnen. Dat is in dit geval het maken van technische en ontwerp-tekeningen.'

Gedetacheerd

Is DDA een uitzendbureau? Jeroen: 'Nee. Bij DDA zijn de werknemers in vaste dienst, maar worden uitgeleend aan andere bedrijven. De voordelen hiervan zijn dat DDA haar werknemers kent en dat er wordt

geïnvesteed in opleidingen. Tevens bestaat er voor de bedrijven die DDA inhuren niet het gevaar dat een gedetacheerde werknemer halverwege een project vertrekt. Bij een volgend project bij een bedrijf bestaat de mogelijkheid om dezelfde

Jeroen van Dop: 'Je moet niet denken meteen de ultieme droombaan te vinden' (Foto: Erik Kruiden)

gedetacheerde weer in te huren, zodat een inwerkperiode dan niet meer aan de orde is. Deze vorm van werkflexibilisering is op het moment sterk aan het groeien. Ik denk dat de kans dat je als verse werktuigbouwer bij een detachings- of uitzendbureau terecht komt op het moment erg groot is. Bedrijven proberen hun vaste personeelsbestand zo klein mogelijk houden om de kosten te

drukken en huren personeel in voor projecten.'

Engineer

Jeroen hoopt op termijn Senior Engineer bij DDA? te worden. 'Op dit moment leer ik in korte tijd veel bedrijven kennen en doe ik veel kennis op. Ik hoop op termijn zelfstandig projecten uit te kunnen voeren bij bedrijven, als het even kan op het gebied van de productontwikkeling.' Heb je nog een advies voor de aanstaande Junior Engineers

Werktuigbouwkunde? 'Je moet niet denken meteen de ultieme droombaan te vinden. Als je dat lukt is het natuurlijk mooi, maar de kans dat dat gebeurt is heel klein. Je kunt beter elke kans op een baan met beide handen aanpakken. In elke job doe je veel ervaring op en des te meer ervaring des te groter de kans dat je uiteindelijk toch die baan vindt waar je altijd op hoopte.'

(Erik Kruiden)